

Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan
osaamiskeskus

Johtoryhmän kokous 3/2001
Ledningsgruppsmöte 3/2021

Muistio 3/2021

Aika: perjantai 16.4.2021 klo 13.00-15.00

Paikka: Teams (kokous).

Osallistujat:

Jäsen:

Jussi Salminen, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja
terveyspalvelukuntayhtymä Soite, pj.

Soite

Erkki Penttinen, Vaasan kaupunki,
vpj.

Tiia Krooks, Närpiön kaupunki

Varpu Rajaniemi, Pohjanmaan liitto

Tarja Oikarinen-Nybacka, Keski-Pohjanmaan
sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä Soite

Aila-Leena Matthies, Jyväskylän yliopiston

Kokkolan yliopistokeskus Chydenius

Chydenius (este)

Päivi Saukko, Seinäjoen kaupunki

Tytti Luoto, Seinäjoen kaupunki, TulSote

Päivi Rinne, Seinäjoen

Ammattikorkeakoulu

Varajäsen:

Tanja Witick, Keski-Pohjanmaan
sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä

Jukka Kentala, Vaasa

Carola Linden, Pietarsaaren kaupunki

Riku Niemistö, Vaasan ammattikorkeakoulu

Marja Paananen, Keski-Pohjanmaan
sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä

Pirjo Forss-Pennanen, Centria

Ammattikorkeakoulu

Anneli Saarinen, Seinäjoen kaupunki

Sirpa Tuomela-Jaskari, Järvi-Pohjanmaan
perusturva

Jaakko Hallila, Seinäjoen

Ammattikorkeakoulu

Arto Rautajoki, SONet BOTNIA, esittelijä/siht.

Kutsuttu asiantuntija 16.4.2020: sosiaaliasiamies Taina Holappa, SONet BOTNIA, SeAMK Oy

Pysyvät kutsutut asiantuntijat

Tuula Jänntti, Vaasan seudun yhdistykset ry (este)

Sirpa Nevasaari, SILTA yhteisöklubi, Kosti ry

Matti Rekiaro, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Perusterveydenhuollon ja terveyden
edistämisen yksikkö Aksila (este)

Riitta Vatanen, Seinäjoen järjestöalo (este)

Päivi Berg, Vaasan sairaanhoitopiiri, perusterveydenhuollon yksikkö

ASIAT:

1 § Kokouksen avaus:

Päätösesitys (AR):

Johtoryhmän puheenjohtaja Jussi Salminen avaa kokouksen ja toteaa läsnäolijat.

Päätös:

Johtoryhmän puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.03 ja läsnäolijat todettiin.

2§ Esityslistan hyväksyminen:

Päätösesitys (AR):

Johtoryhmä hyväksyy esityslistan.

Päätös: Johtoryhmä hyväksyi esityksen.

3 § Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Päätösesitys (AR):

Johtoryhmä hyväksyy kokouksensa 3/2021 muistion (liite 1).

Päätös:

4 § Sosiaaliasiamiestoiminnan käynnistyminen SONet BOTNIAssa

Sosiaaliasiamies Taina Holappa esittäytyy ja käydään läpi sosiaaliasiamiestoiminnan käynnistymisen kuulumiset

Päätösesitys (AR): Johtoryhmä merkitsee sosiaaliasiamies Taina Holapan esityksen tiedoksi.

Päätös: Johtoryhmä hyväksyi esityksen.

5 § SONet BOTNIA:n toimintasuunnitelma 2021

Kehitysjohdaja esittelee toimintasuunnitelmaa kokouksessa.

Päätösesitys (AR): Johtoryhmä hyväksyy SONet BOTNIA:n toimintasuunnitelman vuodelle 2021.

Päätös: Johtoryhmä hyväksyi toimintasuunnitelman vuodelle 2021.

6 § SONet BOTNIA:n talousnäkömät ja kuntarahan vahvistaminen vuodelle 2021

SONet BOTNIA:n talousarvio on hyväksytty johtoryhmän kokouksessa 1/2021 19.2.2021 §5 .SONet BOTNIA:n kuntarahoituksen osalta selvitetään SeAMKin taloushallinnon kanssa hankkeiden lomapalkkavarauksen tilanne niin, että kustannuksia ei hanketoiminnasta jää SONet BOTNIALle. Vuoden 2021 täydentävän kuntarahoituksen osalta selvitetään kokonaisuuden jakautuminen kahteen erään.

SeAMKin taloussihteri Mirva Isomäki on 12.3.2021 sähköpostissaan vastannut, että lomapalkat siirtyvät kesällä hankkeille kuluiksi. Muuten hankehenkilöstön lomapalkkavaraukset sisältyvät SONet BOTNIA:n lomapalkkavarauksiin. Hankemäärän kasvu kasvattaa hieman menojen kasvua myös SONet BOTNIA:n toiminnassa, kuten kehitysjohdaja 19.2 kokouksessa aiemman kokemukseensa perustuen lomapalkkavarauksista arvioi.

Toimistosihterin työpanosta pienennetään tiukan taloustilanteen vuoksi 60%:iin loppuvuodelle 1.8.2021-31.12.2021 (vähemmällä SONet BOTNIA ei suoriudu tehtävistään), kustannukset työsuhteen jatkuessa ajalle 1.8.2021-31.12.2021 9342 €, Aiemmin toimistosihterin työpanos on ollut 75 %. Kuntarahoituksen yhteen laskettu tarve budjetin vahvistamiseksi arvioitiin erittäin varovasti kokouksessa 19.2 olevan noin 40 000 € (ei ollut vielä käytettävissä neljännesvuoden toteutumavertailua), jonka kehitysjohdaja Arto Rautajoki esitti jaettavaksi niiden Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan kuntien kesken, jotka eivät ole vuodelle 2021 kuntarahoitukseen osallistuneet (liite 4). Kokouksen 19.2 keskustelun perusteella vähennettiin budjetista 6000 € hankkeiden lomapalkkakajaksotusten kustannuksia. Kuntarahan tarpeeksi kehitysjohdaja arvioi loppuvuoden menot huomioon ottaen vähintään 34 000 €. (liite 4)

Valtionosuuden alaisen toiminnan tilanteen seuranta 31.3.2021 tilanteen perusteella (liite 3)
ennakoi koko vuoden kuntarahoituksen lisätarvetta jo tasaisella menovauhdilla samansuuntaisesti. Menokertymä on tällä hetkellä 93977 €, josta palkat ovat 56112 € ja toiminnan palkkakustannuksiin Soitelle ja Vaasaan maksetut valtionosuudet laskennallisesti yht. 30 000 €. Seuraavaksi suurimmat menoerät ovat talous- ja hallintopalveluista SeAMKille maksettava osuus 3739 € ja toimitilavuokrat 3267 €. Nämä menoerät ovat kohtuullisia ja muut menoerät hyvin pieniä. Kehitysjohdajan vetämällä tiukalla taloudenpidolla rahoituksen puutetta ei voida ratkaista, joten tarvitaan SONet BOTNIA:n perussopimusosapuolten ja SONet BOTNIA:n johtoryhmän toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi. SONet BOTNIA:n perushenkilöstön jälkeen jääneiden palkkojen osalta korjaustoimenpiteistä ei ole tullut johtoryhmän alaisen työryhmän (Jussi Salminen, Erkki Penttinen, Päivi Rinne ja Harri Jokiranta) ehdotusta, joten palkkakustannusten kasvua ei tässä ole pystytty ennakoimaan.

Johtoryhmä päätti kokouksessaan 11.12.2020 § 8 seuraavaa: ”Johtoryhmä pitää perusteltuna, että kehittämissuunnittelijoiden tehtäväkohtaista palkkaa on tarkistettava. Kehittämissuunnittelijoiden palkkaa ei ole tarkistettu pitkään aikaan, eikä niissä ole huomioitu myöskään yleisesti tapahtunutta palkkojen nousua. Johtoryhmä päätti esittelystä poiketen, että myös kehitysjohdajan

tehtäväkohtaista palkkaa on tarkistettava edellä olevin perusteluin. Johtoryhmä päätti, että palkantarkistamista valmistelevat Harri Jokiranta, Päivi Rinne, Jussi Salminen ja Erkki Penttinen.”

Kesäaika tulee luonnollisesti hieman vähentämään menoja, mutta loppuvuodesta tulee kokemuspohjaisesti arvioiden laskutuksia enemmän SONet BOTNIAn toimintaan. **Seinäjoki, Vaasa ja Soite osallistuvat kuntarahoitukseen yhteensä 80 000 € vuodelle 2021.** Perussopijaosapuolten osuus kuntarahan yhteissummasta tulisi määritellä vuoden 2021 talouden toimintavertailun 31.3.2021 pohjalta jatkossa korkeammaksi. Olennaista olisi vahvistaa ensisijaisesti sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtionavustusrahoitusta perustoimintaan tai vahvistaa muiden alueen kuntien osuutta kuntarahatarpeen jakamisesta. Taustalla haastavoituneessa taloustilanteessa on SONet BOTNIAn johtoryhmän joulukuussa 2019 tekemä päätös purkaa SONet BOTNIAn kuntarahakertymää kunkin maakunnan tulevaisuuden sotekeskus- ja sote-rakennemuutoshankkeiden valmistelun tueksi vuoden 2020 aikana, mutta syynä on olennaisesti myös valtionavustusrahoituksen pienuus ja jälkeenjääneisyys.

Johtoryhmän tekemä päätös oli alueen kannalta vaikuttava toimenpide ja erityisesti maakunnalliset sote-hankkeet ja SONet BOTNIAn omat hankkeet saivat merkittäviä valtionavustusrahoituksia. SONet BOTNIAn vakinaisilla työntekijöillä oli osaltaan iso työpanos hakemusten laadinnassa ja kommentoinnissa. Samanaikaisesti SONet BOTNIAn talouden kannalta tärkeä kuntarahakertymä hupeni tehokkaasti. Kuntarahoituskertymän pienentymiseen ovat vaikuttaneet myös se, että kehitysjohtajan sijaisuusaikoina 2018 ja 2019 ei ole kerätty kuntarahoitusta muilta kuin SONet BOTNIAn perussopimusosapuolina olleilta kunnilta. Kuntarahoituksen kerääminen on ollut työlästä, kun yhteistä tahtotilaa ei kaikissa maakunnissa ole löytynyt. Samaan aikaan on myös kannustettu kuntarahoituksen tehokkaaseen käyttöön SONet BOTNIAn toiminnassa.

Kun sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtionavustuksen taso on polkenut paikallaan kohta 20 vuotta, eikä vaikuttamistoiminta sosiaalialan kehittämistoiminnan valtionrahoituksen korjaamisen puolesta ole tuottanut kuin lyhytaikaisia torjuntavoittoja eduskunnan ”joulupukkirahoilla” ja Sosiaali- ja terveysministeriön Valtiovarainministeriön sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan erillisrahoitukseen kohdistuneiden vielä suurempien leikkausesitysten torjumiseksi tekemillä vastineilla.

SONet BOTNIA saa perushenkilöstön MORA-sosiaalityön VTR- hankkeeseen vuonna 2021 tehtävän työn kautta katetta vuonna 2021 palkkamenojen hoitamiseen n. 7000€. Vakinaisten kehittämissuunnittelijoiden työpanosta on suunnattu vuonna 2021 myös aiempaa enemmän hankerahoituksella tapahtuvaksi. Kehitysjohtajaa on pyydetty erilaisiin työhön liittyviin valtakunnallisiin, maakuntarajat ylittäviin ja maakunnallisiin hanke- ja asiantuntijatehtäviin, joista ei tule kuitenkaan rahakorvausta.

Kuntarahan lisätarve on nykytilanteen pohjalta arvioituna vuodelle 2021 yht. n. 34 000 €. Todennäköisesti loppuvuoden menotuntuma huomioon ottaen tarve on 40 000 €. SONet BOTNIAn vakinaiselle henkilöstölle voidaan suositella palkattomia vapaita ym. johtoryhmän mahdollisesti ehdottamia toimenpiteitä tai pidempiaikaisesti vaikuttavia toimenpiteitä, joihin kuuluu esimerkiksi vakinaisen henkilöstön työsuhteiden osa-aikaistamista kasvaneen työmäärän keskellä. SONet BOTNIAn perussopimusosapuolet voivat myös yhdessä kokoontua ja miettiä keinot taloudellisen tilanteen pitkäjänteiseksi vakauttamiseksi. SONet BOTNIAn kehitysjohtaja ja johtoryhmän puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat jo käynnistäneet poliittisen tason vaikuttamista sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan perustavan valtionavustusrahoitustason korjaamiseksi.

SONet BOTNIAn toimintasäännön mukaan SONet BOTNIAn toimintaa ohjaa, toiminnasta ja taloudesta vastaa johtoryhmä.

Päätös:

7 § Tulevaisuuden SOTE-TKIO-rakenne sosiaalialan osaamiskeskusten näkökulmasta: osaamiskeskusten tilanne ja SONet BOTNIAn johtoryhmän käsittely ja jatkotoimenpiteet sopiminen

Sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnassa 12.4 saimme Ilman ennakkovaroitusta kuulla, että sosiaalialan osaamiskeskukset lakkautetaan, laki sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta kumotaan ja hallituksen esitystä tästä aletaan valmistella syksyille 2021. Sosiaali- ja terveysministeriön ratkaisu vaikuttaa erikoiselta, koska hallitusohjelmassa on kirjaus sosiaalihuollon kestävien tutkimus- ja kehittämisrakenteiden luomisesta maahan. Sosiaalialan osaamiskeskusten vaikuttavasta toiminnasta ei ole myöskään tehty pitkään aikaan arviointia. Toiminta on kehittynyt ja palvelee alueellisesti integroituen kansallisen sosiaalialan tutkimuspohjaisen kehittämisen tarpeita. Sosiaalialan osaamiskeskukset eivät ole myöskään saaneet kunnollista vastausta siihen, miksi näin tapahtuu, mikä kertoo taustalla vaikuttavan pelin kovenemisesta: Sosiaalialan osaamiskeskukset halutaan pois kartalta riippumattomina alueellisina sosiaalialan osaamiskeskuksina, jotka toimivat

kansallisen STM:n sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan ohjaamana eri alueiden tarpeista lähtien.

Jatkovalmistelussa käydään läpi sosiaalialan osaamiskeskustehtävistä hyvinvointialueille siirtyvät tehtävät ja mitä asioita lakkautetaan. Siirtymäsääntely valmistellaan sosiaalialan osaamiskeskustehtävien, osaamisen ja asiantuntijoiden siirtymiseksi hyvinvointialueen kokonaisuuteen. Tarkoituksena on sopia pitkä siirtymäaika. Asiassa edetään valtakunnallisen sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan neuvottelukunnan kautta, jossa SONet BOTNIAn alueelta on kehitysjohtaja Arto Rautajoki sosiaalialan osaamiskeskusjohtajien edustajana ja sosiaalityön tulosaluejohtaja Päivi Saukko Seinäjoen kaupungista Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan ja Etelä-Pohjanmaan alueen edustajana.

Asiasta on tulossa laaja kuulemistilaisuus palautteen ja vastine-ehdotusten pohjalta. Mahdollisuuksia vaikuttaa tulee myös erilaisten täsmentävien asetusten sisältöjen ja järjestämislaista annettavien lausuntojen kautta.

Arto Rautajoki työskentelee myös sosiaalialan osaamiskeskusneuvottelukunnan alaisessa työvaliokunnassa, jossa valmistellaan jatkossa sosiaali- ja terveysministeriön johdolla siirtymävaiheen toimenpiteitä. Työvaliokunta on työstänyt tähän asti TKKI-rakennevalmistelua ja päättänyt esittämään yliopistollista TKKI-rakennetta. Vaikka sosiaalityön yliopistoyhteys on tärkeä, yliopistoilla ei ole kuitenkaan samalla tavoin maantieteeseen kiinnittyvää toiminta-aluetta kuin nykyisin sosiaalialan osaamiskeskuksilla.

Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat sosiaalihuollon kansallinen kehittämisrakenne, joka on pyrkinyt alueellisesti kattavalla toiminnallaan luomaan ja ylläpitämään merkittävää osaamista, vaikuttavaa sosiaalialan maakuntarajat ylittävää kehittämistoimintaa ja verkostoja sekä tasa-arvoisia ja yhtenäisiä käytäntöjä sosiaalihuollon palvelutoimintaan. Nyt toiminta ja resurssit hajautuvat nykyisen 11 alueen sijasta 23:een. Yliopistot ja THL ovat tuoneet esiin toistuvasti huolensa, että eivät pysty tukemaan TKKI-toimintaa näin hajautuneen rakenteen kautta. Alueellisen kontekstin tuntemus ja liittymäkohdat sosiaalialan /-sosiaalihuollon tutkimukselliseen kehittämistoimintaan ovat ydinasia nykyisessä alueellisen sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan laissa ja osaamiskeskusten nykytyössä. Aluekonteksti on olennainen lähtökohta ja 'olemassaolon oikeutus' välittävänä tahona valtakunnallisiin ohjaus- ym. rakenteisiin myös tulevaisuuden sosiaali- ja terveydenhuollon integroidussa kehittämistoiminnassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö on sitoutunut siihen, että sosiaalialan osaamiskeskukset ovat toiminnassa myös vuoden 2023 jälkeen, kunnes uudet TKIO-rakenteet on saatu kunnolla toimimaan. Sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan rahoitus halutaan lähivuosille turvata, mutta toiminnan lakkautuva suunta voisi lisätä riskiä nykyisen pienen sosiaalialan osaamiskeskusten erillisrahoituksen (3 M€ valtakunnallisesti) leikkaamiseksi. Uusien laajempien SOTE-TKIO-rakenteiden valmistelu alkaa, kun järjestämislaki on tullut voimaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö kannustaa sosiaalialan alueellisia osaamiskeskuksia tekemään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueille rakentuvien TKIO-rakenteiden kanssa. Tulossa on todennäköisesti välivaihe, jossa sosiaalialan osaamiskeskustoiminta toimii siirtymäajan hyvinvointialueille muodostuvien TKIO-rakenteiden rinnalla. Välivaiheen ajalle joudutaan päivittämään esim. SONet BOTNIAn perussopimusta, jolloin uusien sopimusosapuolien ottaminen perussopimukseen on mahdollista ja uusimaan toimintasääntöä.

Kehitysjohtaja Arto Rautajoki on 13.4.2021 informoinut SeAMKin rehtori Jaakko Hallilaa, vararehtori Elina Varamäkeä sekä sosiaali- ja terveysalan yksikön johtaja Päivi Rinnettä sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan valtakunnallisista ja alueellisista kehitysnäkymistä. Yhteisessä keskustelussa jaettiin huoli sosiaalialan kehittämistoiminnan jatkuvuudesta ja tuloksellisuudesta epävakaa tilanteesta, jossa osaamiskeskuksia uhkaa lakkauttaminen ja uusien kehittämisrakenteiden suuntaviivat ovat vielä epävarmoja. Etelä-Pohjanmaan alueen keskeisenä koulutus- ja kehittämisorganisaationa sekä SONet BOTNIAn pitkäaikaisena kotipesänä SeAMK ilmaisi halukkuutensa olla turvaamassa sosiaalialan kehittämistoiminnan jatkuvuutta ja hallittua siirtymää kohti vakiintunutta TKIO-rakennetta. Alueen kuntien tarpeisiin vastaava kehitys- ja palvelutoiminta, monipuolinen verkostoituva yhteistyö ja volyymiaan nopeasti kasvattanut hanketoiminta on tarpeen saada säilymään.

SeAMK on edelleen halukas toimimaan SONet BOTNIAn taustaorganisaationa ja mahdollisena TKIO-rakenteen syntymistä edistävänä sopijaosapuolena SONet BOTNIAn toimintaa ohjaavan, toiminnasta ja taloudesta vastaavan johtoryhmän kanssa. Alueellisen kehittämistehtävänsä puitteissa SeAMK on valmis ottamaan kehittäjäkumppanuusvastuuta sosiaali- ja terveysalan alueellisen TKIO-rakenteen aikaansaamiseksi.

Päätösesitys (AR): Johtoryhmä käy lähetekeskustelun sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan ja SONet BOTNIAn tilanteesta, mahdollisesta yhteisestä vaikuttamistoiminnasta sekä näkemyksistä SONet BOTNIAn osallistumisesta aktiivisesti eri Pohjanmaan maakunnissa rakentuvien SOTE-TKIO-yksiköiden toimintaan sekä perussopimuksen päivittämisestä vuoteen 2022 mennessä.

Päätös:

Johtoryhmä seuraa sote-uudistuksen etenemisen tilannetta. Johtoryhmä pitää sosiaalialan osaamiskeskustoiminnan mallia Pohjanmaan maakuntien yhteisenä sosiaalialan kehittämisen rakenteena hyvänä, toimintaa erittäin hyvin onnistuneena esim. rahoituksen hakemisessa maakunnalliseen kehittämiseen, ja näiden hankkeiden tukemisessa sekä haluaa jatkaa SONet BOTNIAn kolmen maakunnan yhteisen osaamiskeskusrakenteen toimintaa Seinäjoen Ammattikorkeakoulun yhteydessä.

8 § SONet BOTNIAn yhteistyösopimusasiat

Kehitysjohtaja informoi tehdyistä yhteistyösopimuksista. Sopimukset MoRa-hankkeesta on allekirjoitettu Jyväskylän yliopiston käyttämässä sähköisessä järjestelmässä. SONet BOTNIAn puolesta sopimukset ovat allekirjoittaneet johtoryhmän puheenjohtaja Jussi Salminen ja kehitysjohtaja Arto Rautajoki. Johtoryhmää on informoitu aiemmin hankkeesta, mutta SONet BOTNIAn toimintasäännön mukaisesti johtoryhmä myös hyväksyy vähintään kahta maakunnan aluetta koskevat yhteistoimintasopimukset. Kehitysjohtaja pahoittelee, että sopimus hyväksytään aikataulusyistä nyt jälkikäteen.

Päätösesitys (AR): Johtoryhmä hyväksyy MoRa-hankkeen yhteistyösopimukset.

Päätös: Johtoryhmä hyväksyi esityksen.

9 § Tiedotettavat asiat:

- SONet BOTNIA:n tiedotettavat asiat:
OT-työryhmän (2019-2020) raportista kootut ehdotukset
- Johtoryhmän jäsenten tiedotettavat asiat:

Päätösesitys (AR): Johtoryhmä merkitsee tiedotettavat asiat tiedoksi

Päätös:

Johtoryhmä hyväksyi esityksen.

10 § Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.20.